

Tillåten ålfångst

Ålen är numera en akut hotad art eller på fackspråk "critically endangered".

Därför är det sedan maj 2007 förbjudet att fiska ål för alla. Om "lille Kalle" metar upp en ål begår han en brottslig handling och lagförs enligt gällande fiskerilagstiftning.

Vattenkraften omfattas i dag av 1918 års miljölagstiftning. Verksamhetsutövaren vid Ätrafors kraftverk (EON, Båkab eller annan ägare?) orsakar massiv åldöd i Ätran (bild Ätrafors hösten 2004).

Därför installerades förtjänstfullt ett snedställt alfagaller med flyktöppningar på 2000-talet. Kraftbolaget gav flera intervjuer i pressen om att nu hade åtgärder vidtagits för att rädda ålen. Åtgärden gav ett bättre energiutnyttjande och samtidigt räddades merparten av vandrande ål i speciella nätkassar som anslöts till flyktöppningarna. Ålen tömdes levande ut nedanför kraftverket och kunde vandra vidare för att leka.

Nu i vår har det varit en ovanligt stor vårvandring av ål från våra åar mot Sargassohavet. 2019-04-01 nås jag av en rapport från en anonym tillsynsman vid ett västsvenskt kraftverk: "I dag ligger här ett dussintal döda ålar, de största på ca 2 kg. Det har varit ovanligt gott om döda ålar vid kraftverket i vår".

Ätrafors kraftverk (nu Uniper, Sydkraft Hydropower AB eller annan ägare?) har under våren 2019 haft stängda flyktöppningar för den vandrande ålen. Kassarna som skulle samla upp och rädda ålen är bortglömda och har inte installerats. Vid mina besök 2019-03-30,31 och 2019-04-01 ligger det döda fiskar och ålar som fångats av bolagets galler och gått en plågsam död tillmötes. Vid Ätrafors satsar FORMAS en miljon kronor per år 2016-17-18 för att lösa ålproblematiken. Problemen kvarstår 2019.

<http://proj.formas.se/detail.asp?arendeid=8831&x=250&y=20&sprak=2&redovisning=0>

Kraftbolaget har anställt bolaget ENO för att hålla rent och städa undan alla döda ålar vid kraftverken i Ätran. Vid kraftverken uppströms Ätrafors saknas fisksäkra galler och där är "städbehovet" stort när fiskarna vandrar. Bilden är från Yngeredsfors våren 2019.

Ätrafors kraftverk 2019-03-30 till 2019-04-01. Vid tre tillfällen noterades totalt ca 15 döda ålar. Installerade flyktöppningar var stängda (!) och fisken fastnade på gallret. Fisken kunde tyvärr inte läsa att de inte beviljats tillträde till denna av för dem livsviktiga del av Ätran.

Kraftbolagen i Ätran bedriver bevisligen en omfattande ålfångst trots förbudet att fiska ål. Bolagen har enligt gällande vattendomar "licence to kill". Sveriges förvaltningsplan för att rädda ålen har visat att den inte fungerar.

För att rädda de ålar som fortfarande vandrar vid Ätrafors föreslås att kraftbolaget använder den utrustning som man införskaffat för att rädda ålen. I förrådet gör den ingen nytta.

Dessutom föreslås att tillsynsmyndigheten ålägger bolagen att deras städare bokför och redovisar alla döda fiskar och ålar som man årligen hanterar vid kraftverken.

Detta skulle vara mycket värdefulla data för att förbättra den nu bristfälliga svenska ålplanen. Vi skulle få viktig information hur många ålar som vandrar i de olika vattendragen och vid vilka tidpunkter. Detta kan sedan utgöra underlag för en förbättrad Svensk Ålplan värd namnet.

Nuvarande myndighetsförslag om att ompröva Ätrons vattendomar först 2038 skulle vara helt förödande för ålförvaltningen. Om nuvarande missförhållanden permanentas i 20 år så blir vi tyvärr den sista generationen som haft förmånen att uppleva ål i Ätran. Ålens framtid ligger i våra händer!

Text och foto © Ingemar Alenäs

